

2017. március

Cimbora

kíváncsi diákok lapja

Cimbirodalom
HORVÁTH BENJI

A kecskepásztorfiú, aki folyton
veszekedett a csillagokkal

4. oldal

Küldj egy szelfit kedvenc olvasmányoddal!

Cimbi, a Cimborá kisördöge várja
a legújabb vagy legkedvesebb
olvasmányoddal készült szelfidet
Facebook-oldalán.

Ha még nem ismerősöd, jelöld be, majd töltsd fel
a kedvenc könyveddel készült fotódat,
hogy Cimbi kedvére válogathasson:
melyik könyvet mutatja be a Cimborá olvasóinak.

Cimborá

CIMBORÁ – 2017. március, XXVII. évfolyam
Szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat
10–15 éves diákoknak
ISSN 1222-1910

A Cimborá árát a Cimborá Alapítvány bankszámlájára várjuk:
Coint IBAN: RO14BRDE150SV01455331500,
BRD. Sf. Gheorghe, Fundația Cimborá,
Cod fiscal: 8259184

Főszerkesztő: Farkas Kinga
Munkatársak: Csillag István, Forrai Tibor, Gergely Edó,
Jakab Villó Hanga, Keszeg Vilmos, Kónya Éva, Köllő Zsolt,
Müller Henrietta, Szonda Szabolcs, Szócs Imre,
Vetró Bodoni Barnabás, Zayzon Ágnes

A borítón Csillag István illusztrációja.
Borítótér, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István
Kiadja a sepsiszentgyörgyi Cimborá Alapítvány.
Készült a sepsiszentgyörgyi T3 Kiadó nyomdájában.

Szerkesztőség: Cimborá szerkesztőség, Szabadság tér 7 szám,
520055 Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye, Románia
E-mail: cimboramail@gmail.com / Web: www.cimborá.net

TÁMOGATÓINK

Kovászna Megye
Tanácsa

Kovászna Megyei
Művelődési Központ

Sepsiszentgyörgy
Város Tanácsa

TÁMOGATÓ AZ RMDSZ ÉS
A KOMUNITAS ALAPÍTVÁNY

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

Tartalom

Cimbirodalom

HORVÁTH BENJI

A kecskepásztorfiú, aki folyton veszekedett a csillagokkal 4. oldal

Irodalmi kalandozások

az Óperenciás-tengeren túlra (4.)

Úton lenni boldogság...

Böloni Farkas Sándor Észak-Amerikában 7. oldal

Cimbi olvasólámpája

JAKAB VILLÓ HANGA rovata 10. oldal

Történetek a palackból

KESZEG VILMOS rovata

Bánk bán története 12. oldal

EDŐságek

GERGELY EDŐ rovata

A B terv ajándékai 15. oldal

Szín-tér

VETRÓ BODONI BARNABÁS rovata

Flagworkz-sztori - Zászlóbőség

A Szín-téren: egy kortárs művészeti

gyűjtés rövid története 16. oldal

Barangoló

KÓNYA ÉVA rovata

Boszorkányos képek 18. oldal

Ördögök bűbájló szolgálói 19. oldal

Hegyen-völgyön kul-túra

KÖLLŐ ZSOLT rovata

Tavaszi virágnézőben 23. oldal

G-kulcs

MÜLLER HENRIETTA rovata

Egy kis rohanás 24. oldal

Ti olvastátok

..... 25. oldal

Pad alatt

Cimbi naplója 27. oldal

A regényíró csodagyerek, aki

nyomtalanul tűnt el 25 éves korában 28. oldal

Keresztrejtvény

FORRAI TIBOR rovata 30. oldal

Cimbi képtára

FEKETE ZSOLT és ORBÁN BALÁZS

fotográfiái 31. oldal

HORVÁTH BENJI

A kecskepásztorfiú, aki folyton veszekedett a csillagokkal

Fotó: Dancs Enikó Bianka

„A kutyák például teljesen másképpen látnak, náluk szaglás és látás szétválaszthatatlan. Ki lát jobban? Ki mondja meg, hogy melyik látás az igazi látás? A valóságban annyi minden van még rajtunk túl, amit fel sem tudunk fogni, nemhogy látni.”

(Részlet egy, a szerzővel készült interjúból)

Réges-régen, nagyon régen, amikor még az emberek tudtak beszélni a csillagokkal, volt egy király, aki szerette, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik. Ha csettintett, szaladt a szolgál, és hozta a bort. És letette a tölgyfaasztalra, a király jobb kezéhez. Azért oda, mert ha a bal kezéhez tette volna, a király, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik, nagyon-nagyon megharagudott volna, és leordibálta volna a szolgát a palotából a disznóólba. A szolgál nem akart a disznóólba menni, szeretett a palotában éldegélni, és szolgálni a királyt, ezért mindig a király jobb kezéhez tette a bort, a tölgyfaasztalra.

A király birodalmában élt egy kecskepásztorfiú, aki folyton veszekedett a csillagokkal. Este, miután elaludtak a kecskék, kiült a domboldalra, és kiabált az égre. Azt kiabálta a csillagoknak: *ejnye-bejnye, csillagocska, most se figyelsz világomra, keserű az, szomorú az, csillagocska, hozzál tavaszt!* Vagy azt, hogy: *szépen ragyogsz, mindig*

A kecskepásztorfiú nem tudta, de hiába kiabált velük, a csillagok akkor is nagyon szerették őt. Azért szerették, mert a kecskepásztorfiú szerette az egész világot, csak önmagát nem. És aki önmagát nem szereti, az nagyon magányos lesz mindig. Ilyen volt a kecskepásztorfiú, aki veszekedett a csillagokkal.

ragyogsz, nézz anyámra, nézz apámra, testvéremre tekints rája, az ő szemük alig pislog, mért nem adod ragyogásod? A kecskepásztorfiú nem tudta, de hiába kiabált velük, a csillagok akkor is nagyon szerették őt. Azért szerették, mert a kecskepásztorfiú szerette az egész világot, csak

önmagát nem. És aki önmagát nem szereti, az nagyon magányos lesz mindig. Ilyen volt a kecskepásztorfiú, aki veszekedett a csillagokkal. De nem így a király, aki szerette, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik.

A király, aki szerette, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik, meg volt haragudva a csillagokra. Nem beszélt velük. Mert azt akarta, hogy csak neki ragyogjanak, és akkor legyen este, amikor ő akarja. De a csillagoknak nem parancsolgathat egy király sem. Így hát összehívta az összes okos embert a birodalmában, akinek parancsolni tudott, és így szólt hozzájuk:

– Okos emberek! Megparancsolom, hogy törjétek be a csillagokat. Tegyétek a csillagokat szolgálóimmá. Azt akarom, hogy csak nekem ragyogjanak, amikor én akarom, akkor legyen este. És szedjétek össze minden okosságokat, mert ha három éven belül nem töritek be nekem a csillagokat, lógni fog minden nagyokos a birodalomban.

Az okos emberek nagyon megrémültek. Hiszen semmit sem tudtak a csillagokról. Lehetetlen feladatot kaptak, és ha három éven belül nem oldják meg, nem kegyelmez nekik a király, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neki

tetszik. Nagyokat nyeltek rémületükben az okos emberek. Nagyon erősen okoskodtak magukban. Majdnem három évig tanakodtak, mitévők legyenek, majdnem három évig okoskodtak, de nem jutottak előre. Közledett a leszámolás napja. Az okos emberek nagyon féltek.

Egyik este a kecskepásztorfiú, aki folyton veszekszik a csillagokkal, éppen veszekedett a csillagokkal, amikor hangosan kezdtek mekegni a kecskék az éjszakában. Odament hát a karámhoz, hogy lássa, mi történik. Ahogy közeledett, egyszer csak eléje ugrott egy nagy-nagy, hatalmas nagy szürke farkas, szájában egy elejtett kecskével. Letette a kecskét a fűbe maga elé, és így szólt:

– Megállj, kecskepásztorfiú, aki folyton veszekszik a csillagokkal. Hosszú útról jövök, megéheztem, ezt az egyetlen kecskét add nekem. És figyelj rám! Én is hozád hasonló vagyok, szerelmes vagyok a holdba. Tudom, hogy te is szerelemből veszekszel a csillagokkal, hiába tagadod. Hanem másodsor is jól figyelj, a csillagok is szeretnek téged, és üzentek a holdnak, a hold pedig üzent nekem, én pedig üzenek neked. Harmadszor is figyelj, így szól az üzenet: azt üzenik a csillagok a kecskepásztorfiúnak, aki folyton veszekszik velük, hogy ragyognak ők mindenkinek egyformán, de van egy király, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik, és szörnyű dolgot akar tenni, ezért menj, kecskepásztorfiú, aki folyton veszekszel velünk, és mondd meg a királynak, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik, hogy aki önmagának akarja a ragyogást, annak szörnyű vége lesz, mert a ragyogás királyé és koldusé, kutyáé és lóé, mindenkié, ezért utoljára, jól figyelj, király, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neked tetszik: nem lehet

folyton veszekszik a csillagokkal. Azért jöttem, hogy elmondjam neked, hogy a csillagok üzentek a holdnak, a hold üzent a farkasnak, a farkas üzent nekem, én pedig üzenek neked: a csillagok mindennek és mindenkinek egyformán ragyognak. Aki önmagának akarja a ragyogást, annak szörnyű vége lesz, mert a ragyogás királyé és koldusé, kutyáé és lóé, mindenkié, ezért, utoljára, jól figyelj, király, aki szereted, ha minden úgy van, ahogy neked tetszik: nem lehet minden úgy, ahogy neked tetszik, mert minden úgy van, ahogy lenni tud, és ebbe szépen bele kell törődni, különben baj lesz.

Egy ideig síri csend volt a palotában, az okos emberek, ha lehet, még jobban megrémültek. Aztán egyszer csak harsányan hahotázni kezdett a király, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik. Erre a sok-sok okos ember is mind egytől-egyig nevetni kezdett. Kinevették a kecskepásztorfiút, aki folyton veszekszik a csillagokkal. Kinevették a szürke farkast, a fehér holdat, a ragyogó csillagokat. Miután megunt a nevetést, a király csendet intett, és ráförmedt a kecskepásztorfiúra:

– Eltakarodj innen, és vissza ne gyere, mert börtönbe doblak!

A kecskepásztorfiú, aki folyton veszekszik a csillagokkal, vállat vont, megfordult, és meg sem állt hazáig. Esténként továbbra is kiabált az égre. Aztán harmadik

este meghallotta a szürke farkast, ahogy üvölt a holdnak. Hallgatta a kecskepásztorfiú az éneket, és felnézett a csillagokra, és a csillagok mintha kacsintottak volna neki. Hirtelen a szürke farkas ott termett előtte. Így szólt a kecskepásztorfiúhoz, aki folyton veszekszik a csillagokkal:

- Légy üdvözölve, kecskepásztorfiú, aki testvérem vagy. Az én ragyogásom a szabadság, a tied a bátorság. Ma este megváltozott a világ. A király, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik, sikerrel járt. Tegnap kiokoskodták az okos emberek, hogyan lehet parancsolni a csillagoknak. És a király megparancsolta nekik, hogy egytől-egyetlen neki ragyogjanak. A csillagok egyetlen pillanatra mind, egytől-egyetlen csak a királyra ragyogtak. És az alatt az egyetlen pillanat alatt a király, aki szereti, ha minden úgy van, ahogy neki tetszik, hamuvá égett. Nincs többé. Az okos emberek megszabadultak. Az a sok ragyogás pedig olyan erős volt, hogy mindenhová behatolt a világon, és beleköltözött mindenkinek a szemébe. De most, utoljára, figyelj, kecskepásztorfiú, aki veszekszik a csillagokkal: az emberek szomorúak, és sokszor észre se veszik, mi ragyog a szemükben. Ezért menj, és meséld el mindenkinek, ami történt. Mondd el nekik, hogy szabadok, mert minden úgy van, ahogy lenni tud, és a ragyogás mindenkié. Mert ha az ember csak a szomorúságára tud figyelni, akkor elfelejti, hogyan kell ragyogni. Menj, és mondd meg nekik, hogy boldogok, mert mindenkinek van ra-

gyogása, csak meg kell tanulnia használni. Menj, kecskepásztorfiú, akinek ragyog a szeme, és mesélj, mert a mesék megnyugtatják a dühöngőket.

Irodalmi kalandozások az Óperenciás-tengeren túlra (4.)

Úton lenni boldogság... Bölöni Farkas Sándor Észak-Amerikában

Bölöni Farkas Sándor
(Bölön, 1795. január 15. – Kolozsvár, 1842. február 2.)

Bölöni Farkas Sándor az erdővidéki Bölönben született 1795-ben, székely katonacsalád gyermekeként, és ez nagyban meghatározta sorsát. A szomszédos Nagyajtán napvilágot látott Kriza János sorai – „Erdővidék az én hazám, / Katonának szült az anyám” – tökéletesen megfogalmazzák ezt az állapotot.

A történet 1764-re nyúlik vissza, a madéfalvi veszedelem idejére. Ettől a szomorú eseménytől fogva a székely fiúgyermek elkerülhetetlen sorsa a katonáskodás. Hiába táplál írói ambíciókat a fiatal Farkas Sándor, akiben Kazinczy az eljövendő magyar Schillert látja, ő katonasorsra született. Úgy érzi, lelki alkatanál fogva alkalmatlan erre az életformára. Minden követ megmozdít, hogy mentesüljön a kötelesség alól, hogy szabad ember lehessen. Ne feledjük, ez az a kor, amely felfedezi az érzékenységet, az érzelmeket és az egyén szabadságát. Nem csoda, hogy a fiatal Farkas Sándor lelkében óriásira nő a szabadságvágy. Két menekülési útvonal létezik számára a szabadságot

konokul megtagadó valóságból. Egyik a műzsák útja, az irodalom, a költészet, a másik az utazás.

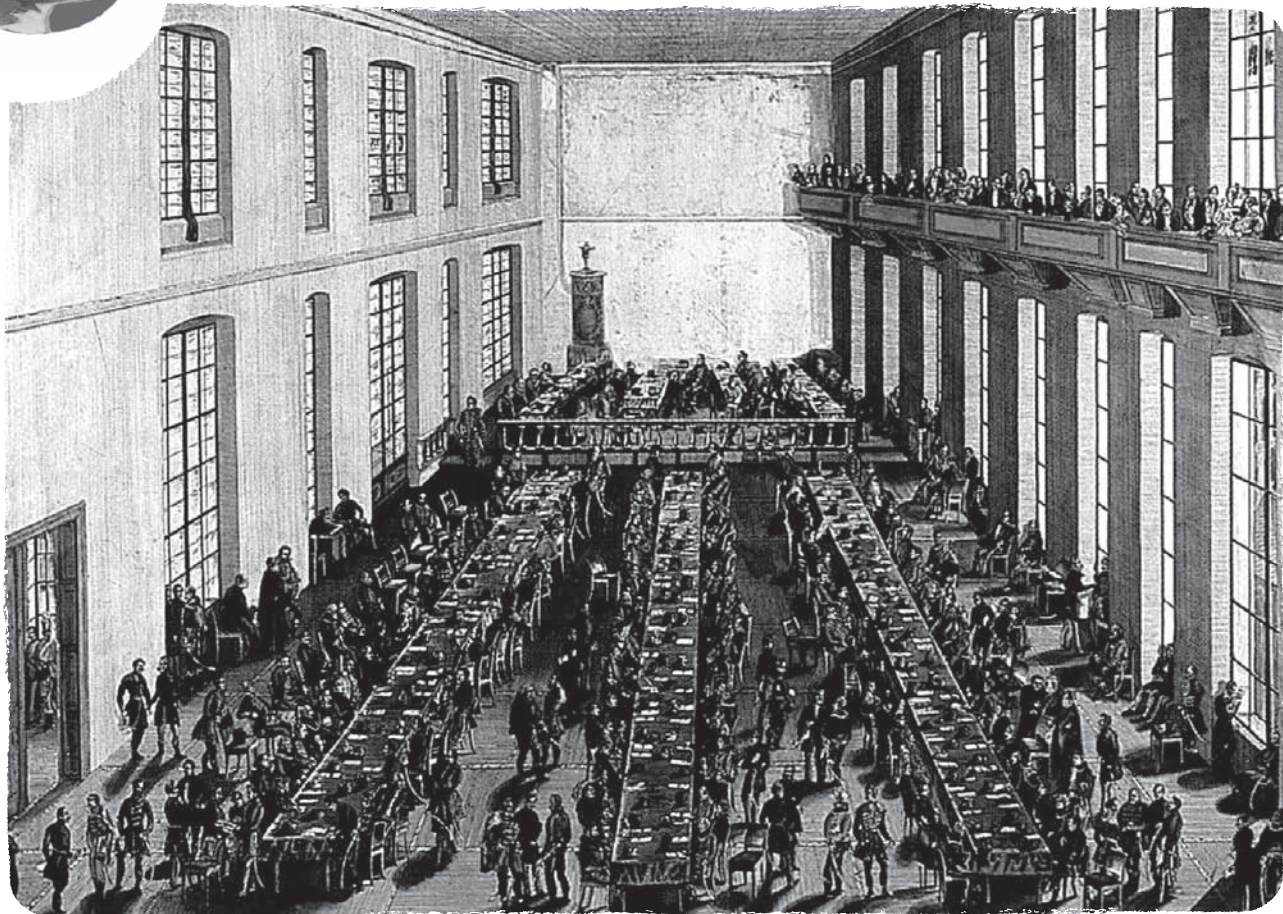
Régi vágya eljutni az Amerikai Egyesült Államokba, „a szabadság hazájába”. 1831-ben sikerül végre sort kerítenie a tengerentúli utazásra. Ennek legfontosabb eredménye egy könyv, amellyel örökre beírta magát a magyar politikai gondolkodás történetébe. Első kiadása 1934-ben jelenik meg Kolozsváron, *Utazás Észak-Amerikában* címmel. Akkoriban egy ilyen munkát kiadni felért egy kisebbfajta forradalommal. Az Amerikai Egyesült Államok első, magyar nyelven történő leírása egyben szenvedélyes állásfoglalás a szabadságjogok és a demokrácia mellett egy olyan korban, amely szigorúan ellenőrzése alatt kívánta tartani nemcsak az alattvalókat, hanem azok gondolatait, vágyait, érzéseit is.

A székely írók közül Bölöni Farkas Sándor talán mindmáig legjobb ismerője a tengerek, óceánok, a hajózás világának. Munkája arról árulkodik, hogy könyvtárnyi szakirodalmat tanulmányozott át, mielőtt fellépett volna a Londonból New Yorkba induló Columbia fedélzetére.

Észak Amerika előtt keresztül-kasul bejárta Nyugat-Európát, részletesen beszámolt párizsi élményeiről, az ipari forradalom következtében végbemenő látványos változásokról Angliában, és csodálattal ír a „gőzszekéren” tett utazásáról:

Az angol bámulatos műveit Liverpool, Manchester, Leeds és Birmingham teremti, kinek nagyobb hajlandósága és több ismeretei vannak az erőmívek s azok hatóságai iránt, ezen városokban esztendőkre talál élelmet elméjének. Liverpoolból Manchesterig a gőzszekérrel jöttünk. Az emberi elmének egyik legnagyobb diadalma a gőzszekér. A város végén felültünk a szekérre mintegy 130-an, s ezen utat Manchesterig – amely 30½ angol, vagyis mintegy hét magyar mérföld – egy óra és fél minuta alatt tettük meg. De néha 58 s még 57 minuta alatt is megfutja ezen utat a gőzszekér. Sem madár, sem a legsebesebben vágató ló ily gyorsasággal nem haladhat. Különes gyönyör nemét érzi az ember, midőn egyik városból csaknem egyszerre

A pozsonyi országgyűlés alsóháza – a 19. században. Bölöni könyve, az Utazás Észak-Amerikában az 1832-36-os országgyűlés bestsellerévé vált

a más messze városban teremhet. Manchesterből annyi ágazatokra van megindítva a gőzszekér útja, hogy a felszámlálás szerint tíz esztendő múlva tizenöt óra alatt egész Angliát hosszába és végig futhatja az utazó.

Feltűnő könnyedséggel ír a technika dolgairól, a mozdonyt ugyan „gőzszekérnek”, a motort „erőműnek” nevezi, az olvasó mégis könnyen megérti, miről is beszél pontosan.

Angliának és Londonnak ennyi ingerei s ennyi nagyságai, napjainknak örökös foglalatosság s újabb tárgyak általi meglepetései közt is gyakran felderült bennem azon gondolat, hogy még nagy utunk, a legnagyobb utunk van hátra. Gyermekkorom szebb álmai közé tartozott volt valaha Amerikát is láthatni, s valahányszor amerikai hajót láttam a kikötőben, mindig dobogó szívvel újult fel bennem e vágyás. Az arra lebegő vitorlák szárnyain lengett képzeletem is, s gyermeki érzéssel minden amerikai hajónak szerencsés szeleket óhajtottam. Mindaz, amit eddig láttam s hallottam, még

mind nem csillapította le a hatalmas vágyást. Ama szép hazában, az emberiség új hazájában lebegett előmbe homályos képekben mindaz a szép és tökéletes, mi földi létünk s gyarlóságink mellett elérhető lehet. A temérdek messzeség, a tenger veszedelmei, a honvágy félelme s ezer más akadályok tűnődést okoztak ugyan, de vágyásom el nem lankaszthatták.

Ezelőtt csak hatvan esztendővel, míg Amerika szabad nem volt, a vízen lakó angolnak is nem kevés aggódásba s nagy elhatározásába került az óceánon általmenni. Akkor hónapokig s közönségesen fél esztendeig tartott az átmenetel. A szelek, víz természete s veszedelmesebb helyek kevéssé ismertettek, s nem ritkaság volt azon eset is, hogy ez vagy amaz hajó népestől elveszett. De azolta óriási lépéseket tett a hajózás tudománya. Az amerikai hajós most a világ minden kikötőiben megjelen, s a föld golyóbisa minden tengereit s öbleit tudományosan ismeri. Az amerikaiak annyira magokévé tették a tengert, hogy Európa minden kikötőjében mindig számos oda való hajót lehet találni.

A nagy utazás számára végül 1831 júliusában veszi kezdetét:

Végre eljött a várt nap, s július 27-én felléptünk a Columbiára. Midőn hosszú út végett hajóba lép az ember, az valami különös innepi érzés! A szív mintha elfogódnék, s az érzelmeknek nem tudom mely nemei miatt sóhajtás közt némul el minden érzék; melyet nem bánat facsar ki, hanem talán a jövőendő kétes képe! Megkondult az első harangozás, húzni kezdték fel a vasmacskákat; oldozzák már a köteleket, s cseng a kapitány igazgató hangja. Meghúzták másodszor is a harangot; a matrózok zajganak; az ismerősek, jó barátok, szülők és gyermekek szívszakadva búcsúznak egymástól. Mely látvány ez! Mintha minden szem könnyragyogásaiban, a lélek egész tisztaságában tükröződnék e végpontnál, csak nekünk nem volt kitől búcsúzzunk! Megkondult harmadszor is a harang, a matrózok „hurrá”-t kiáltanak búcsújelül ott maradó társaiknak, s az egész kikötőből száz meg száz „hurrá” zeng vissza. Végre a kapitány magas állásáról felkiáltja az „all ready”-t (minden kész), megmozdul a hajó, s matrózok éneke kezdenek, míg a többi hajók közül kivergődnek.

Délre már a Temze közepén voltunk, de a dagadás éppen szembejövén velünk, a tenger torkáig, mely mintegy 25 mérföld (valamint itt, úgy ezután is, a mérföldek eléfordultakor mindenütt angol mérföld érteik: egy angol mérföld 848 pozsoni öl, a magyarokat 4000 öltre véve, 5 angol mérföld teszen 1 magyart és 240 ölet) a dockhoz, gőzhajóval vontattuk le a Columbiát. Az utazásnak, nevezetesen a hajókon, különös érdeke van az első órák alatt. Szinte mindenik utas rendre szemlélteti a társakat, találgatja karakterét, nemzetét, skálázgatja magában polgári álláspontját s belső becsét, s lassanként kezd tartózkodva szólni valamelyikhez, többnyire az út iránt. Estvére már a Temze torkához értünk, s vasmacskákra ereszkedtünk, hogy hajnalban indulhassunk bé a tengerre.

Utazásuk az Atlanti-óceánon át 39 napig tartott. Bölöni részletesen leírja a fárasztó hajóút viszonyosságait, a hajózásról és az óceánról szóló pontos tényszerű leírások váltakoznak az utazás nehézségeinek szórakoztató részleteivel:

Augusztus 14-én az 50. szélességbe felértünk. Nedves, ködös idő s hideg, változó szelek cserélték egymást két nap alatt. Hajónk nagyon hánykódott, felmenni

lehetetlen volt, benn szünetlen fogontózni kellett, asztalt vagy szófát ölelni, hogy el ne bukjunk. Az ebéd nagyon kínos ilyenkor; minden tál, tányér s üvegek le vannak ugyan szorítva az asztalhoz, mégis a nagy mozgás miatt gyakran kiugranak helyökből; a szép sült messze höngörög az asztalon, kés, kalán s a kenyér a negyedik szomszédig is lefut, s minden tárgy indulóban van. Az első napok alatt még nevetségesnek tetszik a bútoroknak ezen utazása, de végre unalmas tréfa leszen. Hozzájárulnak ezekhez az éjszakai kedvetlenségek; már a levetkezés gyakori falbaütődés s bukásokkal történik; az ágyban mesterséggel kell megszegezni magát, hogy az egész test ne höngörögjen; a fővel van a legtöbb baj, mert az mégis mindig ringatódik. Ha osztán végre a kínlódó elme elfáradt, s eljön a szenderedés, a hajónak valamely új lökődése s a recsegések miatt megint felrebben, s így kínlódja által az éjt, az alvásnak azon kínos neme közt, melyet ébredező álmadozásnak neveznek.

Utazásuk 39. napján lépnek partra New Yorkban. Talán utazó még nem lépett akkora várakozással idegen országba, mint Bölöni Farkas Sándor tette 1831. szeptember 3-án. Mint aki hosszú bujdosás után végre megérkezik az ígéret földjére. Nem véletlen, hogy az utazását leíró könyvben a leggyakrabban előforduló szó a **szabadság**.

Szeptember 3-án majdnem álom nélkül virradtunk fel, s utazásunknak 39. napján mely látás lepte meg szemeimet a reggellel! Megpillantottam a New York-i öblöt és Amerika partjait! Remegő érzés fogott el, s dobogott szívem. Ennyi szenvedésnek véget érni, ily messze reményt, ily hosszas és meleg vágyást teljesedve látni igen elborító öröm volt egyszerre! De ennyi kedves érzelmek cserélődései közt is egy sóhajtás, egy remegő sóhajtás költ fel lelkemben. A sóhajtásnak az a ritka neme, midőn elért reményink s boldogságink közepette egy sóhajtásunk egész imádságot s hosszú hálálkozást foglal magában. Az lengett fel lelkemből ezen sóhajtásban: ha vajon e szép hazában a szabadság, az elnyomott emberiség és jussok menedéke helyét valóban megtalálom-e? Ha ennek önmaga által hozott törvényei s intézetei teszik-e boldogabbá az embert? Vagy azok-e boldogabbak, kik az önkény parancsolatai hív teljesítésének dicsőségében találják boldogságokat?

Szócs Imre összeállítása

Pörög a természet, pörögjünk mi is

Szokás mondani, hogy a tavasz az újakezdés időszaka: én szeretem azt hinni, hogy már az ősz is az. Ami viszont kétségtelen: a tavasztól bepörög a természet, hát pörögjünk mi is – kalanddal, rejtéllyel, barátokkal, ismeretlennel és ismerkedéssel.

„Egy nyolcéves fiú szemében minden vonat csodálatos helyre megy.”

(Patrick Ness)

VARGA BÁLINT

Váltságdíj nélkül

Kolibri Kiadó, 2015

Korosztály: 12+

A kortárs ifjúsági irodalomban hiánypótló krimi fordultatos történetével, változatos karaktereivel és laza, de nem hatásvadász nyelvezetével ragadja meg olvasóit. Az események középpontjában négy fiatal áll. Az évfáras buli után megmagyarázhatatlan módon, a szereplőkkel együtt, emberrablás kellős közepében találjuk magunkat, egy sötét pince mélyén.

Varga Bálint pontosan tudja, hogyan működnek egymással és külön-külön a mai kamaszok. Azt is tudja, a nagy nyilvánosság, az online lét mellett elképesztő problémákkal igyekeznek szembenézni, amelyekről bizony sokszor senki nem tud. A könyv pont ettől működik.

(nero – forrás: moly.hu)

Zsófi, Doma, Zoli és Max egyáltalán nem értik, hogy miért és kik rabolták el őket, hiszen semmi közös nincs bennük, még csak nem is barátok. Amiben hasonlítanak, az az, hogy szüleik izgalmas szakterületeken dolgoznak: a nagyképű Max apja a hírek szerint maffiózókkal is együttműködő ügyvéd, Doma apja pedig híres bróker, Zolit pedig magánnyomozó anyja neveli. Talán a legrejtélyesebb közülük Zsófi, aki új a suliban, múltjáról semmit nem tudni.

Vajon hogyan alakul a tizenhat-tizenhét év körüli fiatalok menekülésének útja Szerbiától Pestig? Mi lesz a sorsa az undok Maxnak, akinek egy véletlen folytán nem sikerül lelépnie társaival: vajon végül sikerül azoknak megmenteniük őt?

„Könnyen lehet, hogy ez a sötét az, amitől eddig is tartott, az önsajnálattal mocskának legalja, az a rész, ahol már hínár sem nő, annyira sötét van, és annyira ragad a mocsár.”

A könyv nyelvezete mai, de nem hatásvadász: a filmszerű leírás, az események pörgése együttesen viszi magával az olvasót. Krimi, kalandregény és amerikai akciófilm fonódik össze a kötet lapjain. A Max megmentéséért folytatott, feszültséggel és kihívásokkal teli nyomozásban a három modern, okos és bátor fiatal úgy vesz részt, hogy szociális háttérük különbségei nem hátrányként jelennek meg, hanem egyszerűen mássá teszik őket.

PATRICK NESS

Soha nincs vége

Vivandra Könyvek, 2014.

Korosztály: 14+

Patrick Ness könyvének második mottója a könyv kérdéseit kegyetlen tükörként fordítja felénk, amely szembesít a valósággal, önmagunkkal:

**„Vigyázz, ha a tükröt kérdezed
válasz nem lehet kegyetlenebb.”**

(Aimee Man)

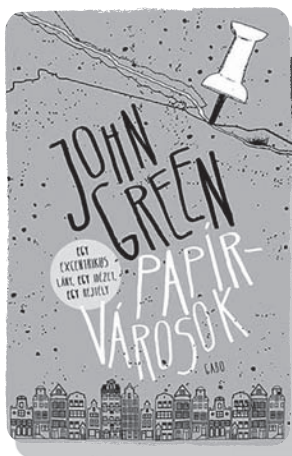

„A jó vagy rossz nem jelent semmit. Csak van.”

A könyv első oldalai érzékletesen írják le azt a végtelenné táguló pillanatot, amikor a főszereplő, nem tudni, hogyan, jeges vízbe esik, és agyában egy gondolat lüktet: „Még ne!” De már késő. A regény tehát a végén kezdődik, ami itt megmagyarázhatatlan módon mégsem vég. Seth, miután meghal, gyermekkori házuk mellett magához tér. A történet párhuzamos elbeszélése érzésekkel teli világba vezet: a srác előző életének szívszorító, álombeli visszatérése és az aktuális, kihalt városbeli események között kalandozunk. Seth nincs egyedül az érthetetlen történetekre való magyarázat keresésében, hiszen megismerkedik Regine-nel és Tomasszal, akik szintén jól kidolgozott egyéniségű karakterek. A feszült és dinamikus cselekményt a fiatalok világról szóló vitái lassítják és teszik mélyebbé.

„Az emberek sokféleképpen kérnek. Néha például azzal, ha nem.”

A könyv eredeti címe (*More Than This* – szó szerint: Több mint ez) egyszerre utal Seth halálára, korábbi életének eseményeire és a könyvben megírt történetre, ugyanakkor ezeken túlra is mutat. A magyar kiadás borítója egyszerűségével lep meg, ahol a ki- és bekapcsolást jelző szimbólum kerül központi helyre. A szimbólum a szöveggel való összefüggésben azt jelezheti, hogy mindig van lehetőség az újrapcsoláshoz.

JOHN GREEN

Papírvárosok.

Egy excentrikus lány, egy idézet, egy rejtély

Gabó Kiadó, 2015.

Korosztály: 12+

A *Papírvárosok* szerzője, John Green 39 éves amerikai író, YouTube vlogger és pedagógus. Az ő nevéhez fűződik a *Csillagainkban a hiba* című regény is. Az említett művek kapcsán beszédes, hogy már meg is filmesítették őket.

A *Papírvárosok* Margo lendületes feltűnésével indul, amikor egy este váratlanul megjelenik Quentin szobájának ablakában, és meghívja őt egy közös kalandra. A könyv történetének nagy nyomozása azonban a másnap nyomtalanul eltűnő Margo utáni kutatásról szól.

Egy pozitív és egy negatív vélemény a könyv olvasóitól:

Szerettem, hogy előkerült témaként, hogy valójában mennyire ismerjük a másik embert (ami engem komolyan foglalkoztat), mennyire képesek vagyunk az előítéletre még akkor is, ha már ismerjük az illetőt stb. (abstractelf)

A könyv vége pedig... hát nem is tudom, mit mondjak, nagyon nem szeretem az ilyesféle lezáratlan befejezéseket, amiket igazából nem is tudok hova tenni. Ha a történet nem is, John Green stílusa viszont kifejezetten tetszett. (Zsófi)

Bánk bán története

András (Endre), Imre nevű testvérével folytatott hosszú hadakozás után, 1205-ben lett Magyarország koronás királya. Ekkor már évek óta házas ember volt, felesége egy merániai herceg lánya, Gertrúd volt. Uralkodása idején egy alkalommal hadjáratba kellett mennie a hadaival, az országot egy bánra bízta, akit Bánknak hívtak. A király távollétében történt az, amit Valkai András históriás énekben dolgozott fel. A költő így fogalmazta meg témáját és szándékát:

*Egy régi dolgról most néktek szólok,
Kérlek, hogy fejenként rá hallgassatok,
Tiszta életről szép példát hallotok,
Kit netalám sohasem hallottatok.*

Azaz: a megverselt eset régen zajlott le, emellett azonban érdekes, tanulságos és példázatértéke van. Lássuk, mi volt ilyen a 16. században költők és olvasók számára?

Bánk örömmel fogadja a megtisztelő megbízatást. Lelkesen veti bele magát az ország ügyeinek intézésébe.

Jászai Mari művésznő Gertrúdot alakítja Katona József drámájában, 1899 körül

Egyedül maradt nővére szórakoztatására a királyné öcséje érkezik az udvarba. Azonnal megakad a szeme Bánk bán gyönyörű feleségén. Milyen volt az eszményi asszony Valkai korában? A költő így mutatja be:

Katona József ötszakaszos drámája, a *Bánk bán* a szerző legismertebb műve, teljes terjedelmében 1848. március 23-án, pénteken adták elő a Pesti Magyar Színházban. A köztudatban élő, 15-ei forradalmi előadást félbeszakították.

Hogy a forradalmi események összevisszaságában hogyan esett szerelembé Jókai Mór a Gertrudis királynét alakító Laborfalvi Rózával, akit később feleségül is vett, Mikszáth Kálmán Jókai életéről szóló könyvében olvashatunk.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Jókai Mór élete és kora Tizedik fejezet – A nagy nap (részlet)

Már beköszönt a nyirkos este. A vízvárosi templomtoronyban az esti harangszó kondult meg. Az utcai lámpák kigyúltak. A kiszabadított írókocsira emelték. A kormányzó tagok, gróf Almássy Mór és gróf Török Bálint magok vezették a kocsit, ott kezelték vele, hogy a népnek kedveskedjenek, amelyet pedig szerettek volna epéjükbe belefojtani. Sok ezer ember sokat kitalál, valahol előkerestek egy mé-

zeskalácsos boltot, megvették a falkalácsokat és azoknak lobogó tüze mellett haladt a Táncsics diadalszekere a rivalgó, tomboló sokaság közt. A pesti oldalon a lovakat kifogta a nép s maga húzta a kocsit a Kerepesi út torkolatáig.

Már ekkorra megkezdődött a Nemzeti Színházban az ingyen előadás. Théatre paré meghívott vendégekkel gyönyörű látvány, de egy ingyen előadás még sokkal szebb.

A nép összevissza töltötte meg a páholyokat, zártszékeket és a karzatot. Mesterlegények, kofák ülnek a páholyban, előkelő delnök az olcsó helyeken, ki ahová be tudott férni, s még sincs orrfintorgatás, sem otkolonos üvegre szükség. Hiszen az egyenlőség még csak egy napos. Ilyen csecsemővel nem szabad máris rosszul bánni. Bánk bán volt ugyan kitűzve, de az ünnepélyes alkalom okáért a személyzet a Szózatot énekelte el. Ekkor

*Ékes termete szép vala asszonnak,
Sokan csudálkoznak szépségén annak,
Tökéletes vala jámborsága annak,
Jó hírek, nevek asszonyhoz valának.*

Mikor az erényes asszony visszautasítja az idegen férfi közeledését, a királyné az öccse segítségére siet. A palota egy rejtett helyiségébe csalja a bán feleségét, s ott magára hagyja öccsével. A meggyalázott asszony a férje elé áll:

*Nem kívánom immár én életemet,
Ím, kezekben hoztam az én fejemet,
Fegyvereddel, uram, ölj meg engemet,
Ez szégyennel ne egyem kenyeremet.*

A bán nem kételkedik felesége hűségében és ártatlanságában, vigasztalni próbálja. De a királyné álnokságát nem hagyhatja megtorlás nélkül, törjével életét veszi. Most már neki is tusakodnia kell lelkiismeretével: annak a királynak a feleségét gyilkolta meg, aki megbízott benne, aki az ő gondjaira bízta családját és az országot. Hosszas viaskodás után összehívja az udvar népét, magára vállalja a gyilkosságot, s annak okát is feltárja. Arra kér mindenkit, hogy ne kezdjenek háborúskodásba. Majd közli velük a döntését:

*Ím, jó regvel király után indulok,
Törvént fejemre uramtúl kívánok,
Írdemem szerént büntetést kívánok,
Igaz az én uram, őhozzá futok.*

Hosszú út után, Konstantinápolyban talál rá királyára. A költő részletesen fogalmazza meg az önérzetes bán monológját. Bán jogosnak érzi a felesége és a családja elleni merénylet miatt elkövetett tettét. Ugyanakkor fejedelmére bízza a döntést: ha András király hibásnak érzi őt, elfogadja a rá kimért ítéletet. Olvassuk együtt Bánk szavait:

*Nem akartam én előled elfutni,
Sohova felséged előtt búdosni,
Kegyelmességedhez szoktam folyamni,
Mert tudtalak téged igaznak lenni.*

*Ím, hozzád jöttem nagy bizodalomban,
Ítéld meg engemet igazságodban,
Mert törvényem vagy on akaratomban,
Életem-halálom nagyon markodban.*

Egressy Gábor állt ki fekete attilában, görbe jurátus-karddal és elszavalta a Talpra magyart. Akkor aztán egy hang elkiáltja: Lássuk Táncsicsot! Néhány hang gyengén ismétli: Hozzák ide Táncsicsot!, Hol van Táncsics? A zaj folyton erősödik, míg végre orkánra fajul. Degré egy páholyból próbált beszélni, hogy Táncsics el van törődve, otthon pihen. Vasvári a karzatról kiáltozott valami beszédfélét. Petőfi egy zártszékre állt fel, hogy a közönséget kívánságáról lebeszélje, nem akarván a nap komoly eredményeit a színházi komédiákkal és esetleges derült jelenetekkel összekeverni. De a lármában elvesztek szavai. Mindenki beszélt, mindenki dühvel követelte Táncsicsot, többen a padot verték és a lábaikkal dobogtak, hogy nekik a világon senki se kell, csak Táncsics.

Ekkor Jókainak az az ötlete támadt, hogy fölszalad a színpadra és onnan szól a néphez.

Úgy amint volt, rohant fel karbonari köpönyegében s erősen behorpadt cylinder kalapja mellett egy óriási veres tollal, de egyszerre meghökken, a lába legyökerezett.

Egy tünemény állt előtte. A forradalmár előtt egy királyné. Gertrudis. A legszebb Gertrudis Magyarországon.

Laborfalvi Róza levett a saját kebléről egy nemzeti színű kokárdát és a Jókai szíve fölé tűzte, aztán a szeme közé nézett mélán, édesen, rejtelmesen. És Jókai e pillanatban érezte bizsergő ereiben, hogy ez a nézés az ő jutalma a végzettől a mai napért, és hogy ez a jutalom egy egész életre szól.

Hogy mondott-e Laborfalvi Róza e kokárda kitézésekor valamit, sohase

emlékezett rá többé. Hogy ő mit mondott a közönségnek a proscéniumból, arra még kevésbé emlékezett. Minden összefolyt előtte, mint egy álom.

Jókai és Laborfalvi Róza

Bízom magam én te igazságodra,
Igaz törvény szerént meglátásodra,
Az én fejemet hoztam ide arra,
Ha vítkeztem, bátor vitess halálra. (...)

Azért igaztételt tetűled várok,
Ha nincs vétköm, szabadulást kívánok,
Ha vétkeztem, én az halálnak állok,
Fejem idehoztam, előtted állok.

Az elbeszélő költeményenek ez a legfeszültebb pillanata. A hadjárat gondjaival elfoglalt király váratlanul szembe-sül felesége halálhírével – és a lesújtó hírt nem más, mint felesége gyilkosa hozza. Mielőtt tovább pergetnénk Valkai András történetét, olvasóként érdemes találgatnunk, vajon hogyan fog dönteni a király. Eluralkodnak-e rajta a hirtelen indulatok? Ha igen, kinek az indulatai? A férj áll bosszút felesége haláláért? Csalódik-e a király a bánban: megbízott benne, s most tőle kell hallania, hogy az gyilkolta meg feleségét, akire rábízta családját? Ha úgy érzi, hogy a királyné halála bosszút követel, azonnal kivégezteti Bánk bánt, vagy hosszas szenvedést szán neki? Otthagya-e a hadjáratot, hazasietve felesége holttestéhez és (bár a történet őket nem említi) árvává vált gyermekeihez?

Valkai András a következőképpen zárja a történetet, miközben számára is meglepő, amit az általa felhasznált források mondanak a felindult király döntéséről:

Csoda, írják, hogy király ű szűvében
Meg nem háborodott ő elméjében,
Semmi változás nem lött ő szűnében,
Király bánnak szólt tökéletességben.

A király a harctéren marad, a hadjáratot véghezvinni. Bánk bánt hazaküldi, hogy, mint gubernátor, az udvarra és az országra továbbra is vigyázzon mindaddig, amíg ő Magyarországra visszatérhet.

Siess haza, látod, utamban vagyok,
Ugyan előbbi András király vagyok,
Igazat látni mindenkor akarok.

Erre akkor kerül sor, miután a „magyaroknak jó hírt és nevet hozott.” A bán újra elébe áll, büntetését kérve, a király

pedig felmenti őt. Azaz meggyászolja a királyné halálát, de ugyanakkor jogosnak érzi Bánk bán tettét. Valkai András nem firtatja, mi történik tovább a bán családjában, azzal sem törődik, hogy mi lesz a sorsa Gertrúd öccsének, hanem igyekszik a fejedelem döntését magasztalni, olvasóit erkölcsös életre, valamint a bölcs döntések emlékezetben tartására, Isten tiszteletére ösztönözni.

Magyarok, ez dolgot vegyük eszünkben,
Tisztességet kövessünk életünkben,
Mi eleink dolgát végyük eszünkben,
Őket kövessük jámbor életünkben.

Tisztán tartsuk magunkat Istenünknek,
Hívek légyünk az mi fejedelmünknek,
És mi igazak légyünk mindeneknek,
Úgy lehetünk kedvében Istenünknek.

Valkai András a gyulafehérvári fejedelmi udvarban szolgált, a kalotaszegi Magyarvalkón született, 1540 és 1578 között élt. Bánk bán históriája az egyetlen költői munkája. Először 1574-ben jelent meg, sok kiadást ért meg, évszázadokon keresztül népszerű olvasmány volt.

A történetet többen is feldolgozták, krónikában, versben, drámában. Minden feldolgozás újabb szereplőket épített a cselekménybe, más és más tanulságot fogalmazott meg. Katona József 1815-ben drámában írta meg a történetet, amely beárnyékolta Valkai művét. Katona történetében Gertrudis gyűlöli a magyarokat, rendre behívja és hivatalba lépteti honfitársait. A magyar nemesek összeesküvést szőnek ellene, Bánk bánt is meg szeretnék nyerni a lázadásnak. Bánk gyávaságnak érzi azt, hogy a király távollétében forduljanak a királyné ellen. (Ne feledjük, a dráma keletkezési ideje a nemzeti öntudatra ébredés kora, közeledik az 1848-as függetlenségi forradalom.) A győztes háborúból hazatérő királyt otthon éri a megdöbbentő hír. Egyelőre senki nem tudja, hogy a gyilkosságot Bánk követte el, ezért a lázadó nemeseket vádolják meg, a gyilkost gyávának nevezik. Bánk sietve megy a király elé. Feleségét itt Melindának hívják, aki a nagy szégyent nem bírja elviselni, öngyilkosságot követ el.

Katona József drámáját Erkel Ferenc opera formájában vitte színpadra.

Szómagyarázat:

Meránia – a Német-Római Birodalom egykori tartománya, az Adriai-tenger partján

bán – régi tisztségnév, viselője a Magyar Királyság egy-egy tartományát, a bánságot kormányozta

A B terv ajándékai

Külföldi barátaim látogattak meg, s ahogy ez lenni szokott barátéknál, „az én barátom a te barátod” alapon megismerték pár itteni barátomat. Egyikük művész, van műhelye is. Meghívta őket, látogassák meg, hogy láthassák a munkáit élőben. Mivel azonban másnap hajnalban repültek haza, vissza kellett utasítaniuk a meghívást. Este felé a reggelt terveztük, hánykor kelünk, mennyi időre van szükségük az elkészüléshez, mennyi idő alatt jön, majd ér ki a taxi a reptérre, ilyenek, s laza válaszaimra egyikük azt mondta, kissé huncutul: vigyázz, Edó, ha lekéssük a gépet, itt maradunk még egy hétig. Láttam a szemén, kíváncsian várja a válaszomat. Jaj de jó, feleltem, ha lekésitek a gépet, akkor legalább holnap elmehetünk a műhelybe, s megnézhetitek a barátom alkotásait. Meg a többi barátaimmal is találkozhattok, akikkel, lévén ilyen rövid ez a hétvége, nem volt alkalmatok megismerkedni. Nagyon kacagtak, főleg a kettő közül a huncutabbik. Látom, nagyon rugalmas vagy, rögtön van B terved, mondta. Ma pedig, miközben azon gondolkodtam, vajon miről írhatnék nektek, mert csak úgy leülni és muszájból írni nem tudok, eszembe jutott ez a picike történet. Ezt írom le az olvasóimnak, örültem meg az ötletnek.

Azt hiszem, boldogságunk nagymértékben függ attól, mennyire vagyunk rugalmasak. Mert az élet folyton olyan helyzeteket hoz elénk, amelyek kiszámíthatatlanok, ellenőrizhetetlenek. Miközben mi megpróbáljuk saját izlésünk szerint alakítani, saját képmásunkra faragni, mégis olyan, amilyen. Ideig-óráig talán engedelmessékedik óhajainknak, mint a macska, amikor az egérrel játszik, s néha futni hagyja, de aztán hopp, egy váratlan mozdulattal fenéken bilent, amitől néha gyorsabban előrejutunk, néha meg orra bukunk, vagy teljesen más irányt kapunk, mikor hogy. És ilyenkor jól fog, ha azt, amit elképzeltünk, hogy hogyan kellene a dolgoknak lenniük, elengedjük, gyorsan felmérjük azt, ami van, és azt is, ami ebből kinőhet, s ebből próbáljuk meg kihozni a legjobbat.

Amikor azon rágódom, hogy miért nem az lett, amit elterveztem, miért nem úgy lett, ahogy akartam, miért pont velem esett meg ez most, elszalasztom azt az ajándékot, ami abból fakad, ami van. Helyette mérgeledöm, és fölöslegesen fecsérelem az időt. Egy másik, ugyancsak repüléshez kapcsolódó, nem is olyan régi történetem ezt kiválóan bizonyítja. Egy európai reptéren maradtam

hopp, pénz se a kártyámon, se a zsebemben, csak épp pár ilyen-olyan, s mivel nem végeztem el az online check in-t, fizetnem kellett 35 eurót. Hihetetlen méregmennyiség tódult az agyamba, pillanatok alatt úgy felturbóztam magam, hogy bármelyik cékla nyugodtan kiirigykedhetne volna magát engem látva. Egy barátnómmal voltam, és

ez volt a szerencsém. Kiforgattuk ruhánk és pénztárcánk összes zsebet, a nálunk lévő összes pénzt, lejt, forintot, dollárt beváltottuk, és valahogy meglett a 35 euró, mai világunk hetedik krajcárja. De, mivel céklafejémmel előre láttam magam előtt sanyarú sorsomat, ahogy egyedül, pénz nélkül neki kell vágnom stoppal a hazaútnak, vagy várakoznom kell valahol, míg valaki küld pénzt a kártyámra, s aztán valamivel hazajutni, egy darabig még szorongattam magamban dühömet.

Csak akkor párologott el, csak akkor józanodtam ki, és tértem vissza a valóságba, abba, hogy a lényeg az, megvan a pénz, és felszállhatok a repülőre, amikor a barátnőm elmondta, hogy egyszer régen, nagyon régen, a világnak kezdetén, olyan régen, hogy én már valószínűleg nem emlékszem (tényleg nem emlékeztem), adtam neki pénzt, mert neki akkor nagy szüksége volt rá. Akkor azt mondta, nem tudja visszaadni, én meg legyintettem, s valami olyasmit mondtam, majd visszaadja, amikor tudja, valaki másnak. Majd továbbadja. S lám, időtlen idők után én lettem az a *valaki más*, nekem adta vissza, és végtelenül boldog volt, hogy pont nekem, hogy tudott rajtam segíteni. Annyira boldog volt, hogy boldogsága rám is átragadt, s örömkömben a repülőn még dőzsöltünk is: a maradék centekre vettünk valami finomat.

Flagworkz-sztori – Zászlóbőség

A Szín-téren: egy kortárs művészeti gyűjtés rövid története

valamit ezzel a történettel. Hadd csináljak fanzint, kiállítást vagy blogot, valamit. Gyűjteni kezdtem, blogbejegyzéseket tettem közzé a <http://flagworkz.tumblr.com/>

Borsos & Lőrinc: Let There Be a World Famous Hungarian Contemporary Artist! (2012)

címen. 2011 októberében posztoltam először, 400 körül tart a bejegyzések száma most.

Egyik első melót, ami hatott rám, a 4. Berlini Biennálén láttam. **Pravdoliub Ivanov** *Territories*, 1995/2003 című installációjáról van szó; láthatjuk, amint a földből tapasztott zászlók súlya alatt szinte kettétörnek a tartórúdak. Hát, ez egy remek munka! Aztán folyamatosan botlottam bele a zászlóalapú installációkba az interneten, galériákban, kiállítóterekben.

Párhuzamosan már vizuális művész barátaim szuper gyűjtéseit is ismertem, **Vánca Domokos** a

Úgy kezdődött, hogy ráeszméltem, mennyi vagány, zászlótémájú kortárs művet ismerek, és hogy kezdenem kellene

<http://breadblog.net/> címen kenyeres blogot vezet, **Kispál Ágnes Evelin** pedig székes témájú munkák után kutat, tanulmányt is írt erről (<http://www.magma.maybe.ro/archive.php?id=85#ro>).

A blogbejegyzések egy vagy több reproból, az alkotó nevéből, a munka címéből, rövid infókból és egy vagy több webcíméből állnak. Nem válogatok, nem csak olyan munkákat teszek be, amelyek tetszenek, így a gyűjtemény elég szép számú bejegyzést tartalmaz. Gyűjtöm a zászlók formájával, szimbólumaival, színeivel, fogalmával foglalkozó projekteket. Ezért minden ilyen befér, lehet díszítő jellegű, konceptuális, politikai, történeti stb., egy-, két- vagy háromdimenziós mű, azaz rajz, vegyes technika, festmény, fotó, falfirka, print, videó, installáció, performansz, objekt, szobor stb.. A legtöbb munka az Amerikai Egyesült Államok lobogójához nyúl, aztán az EU következik, de van számos HU és RO projekt is. Sokan a fehér lobogóval vagy a feketével dolgoznak, de létezik több monokróm munka is, vagy olyan, amely negatívban van kidolgozva. Néhányan összeillesztenek zászlókat, felépítik azokat, mások szétszaggatják, magukra öltik, megeszik vagy éppen felgyűjtik. Olyan mű is van, ahol a zászlóobjektumot egy másik tárggyal keresztettkék. Vanak jópofa és véresen komoly zászlós munkák is. Kellemes és nézhetetlen kísérleteket is láttam.

Néhány éve, egyik Cimborá-táborban, megfertőttem a diákokat is ezzel, egy műhelymunka során minden résztvevő kénye-kedve szerint készített lobogót, ami őt magát képviselte. Bevezetőnek egy tucat hivatalos és fiktív zászlót néztünk meg, aztán nekiláttunk. Kedvenc színeinkkel, motívumainkkal dolgoztunk, használtunk textilanyagokat és festékszórókat. A végén ágakra húztuk fel, meglobogtattuk a műveket. Azt

Pravdoliub Ivanov: Territories

Jan Nalevka: We Will Meet Ag

mondják, az a jó zászló, amelyik egyszerű, esztétikus, könnyen megjegyezhető. Nos, ilyeneket gyártottak a fiatalok itt. (<http://www.vetrobaji.net/2015/03/19/my-flag-workshop/>)

Saját zászlómű-ötleteim is vannak, nemcsak gyűjtök. Egyik esetében a tartórúd kétfelé ágazik, a zászló egyik felén ábra, másik felén valami egyéb. Egy másiknál a fehér zászló alsó sarkára lángnyelveket nyomtatok, mint ha égne! Ez azért is érdekes lehetne, mert ma már nem gyúlékony anyagból készítik a lobogókat. Hogy megcsinálom-e vagy sem, még én sem tudom. Lehet, hogy eny-

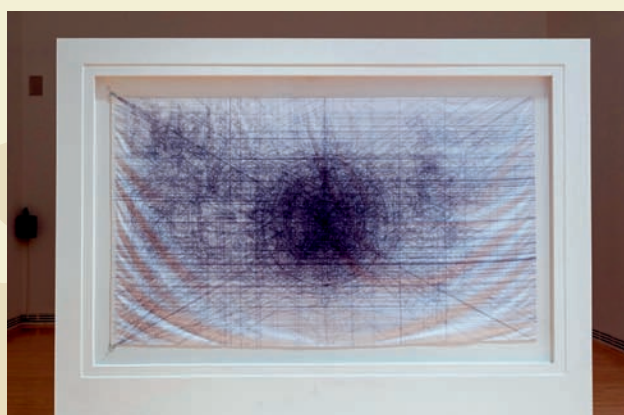
Tania Bruguera *Estadística (Statistics)* című, 1995 és 2000 között készült munkája is erős kinyilatkoztatás: emberi haját használt a lobogó készítésénél.

A magyar **Borsos - Lőrinc** alkotópárosnak több zászlótémájú munkája is van, ide a 2012-ből származó, *Let There Be a World Famous Hungarian Contemporary Artist! (Világhírű kortárs magyar képzőművészt!)* címűt választottam be.

Egy visszafelé fordított folyamatban **Estefán Arnold & Anca Benera** „*jus soli*”, *unthreading national flags, performance recorded on video, HD video, 48 min.*

(1995-2003)

Patricia Reed: *Pan-National Flag* (2009)

Tania Bruguera: *Estadística* (1995-2000)

ain (2006)

Estefán Arnold & Anca Benera: „*jus soli*” (2013)

nyi az élete az ötleteknek, hogy ide leírtam.

Kiemelek egy párat a gyűjteményből, hátha kedvet kaptok a témához! Egyik kedvencem **Patricia Reed** munkája, a *Pan-National Flag* (2009). A nemzetközileg jegyzett államok zászlóinak vonalrajzát láthatjuk egymáson, egyazon felületen. Érdekes szöttesminta alakul ki, középen a fekete lyukkal.

Másik kedvenc **Jan Nalevka** *We Will Meet Again* (2006) című munkája. EU-tagállamok textilanyagból készített zászlóit mosatta ki egyszerre, együtt egy utcai tisztítóban. És a zászlók színei összekeveredtek!

25 sec. (film still) című, 2013-as munkájukban szálakra bontják a magyar és a román zászlót, majd gomolyagot készítenek belőlük.

Monotremuék viszont meg akarnak lógni az összebogozott zászlókon. Kapjátok el őket, viszlát!

Monotremu (Laura Borotea & Gabriel Boldiș)

Boszorkányos képek

A sátán a szentek lelkét „szépasszonyok” segítségével próbálta megszerezni (Pieter Coecke van Aelst: *Szent Antal megkísértése*, 1540-es évek)

Boszorkányok ügyfeleikkel és a varázstital készítéséhez szükséges nyersanyagokkal (Frans Francken: *Boszorkánykonyha*, 1610)

Bájitallal és ráolvasással bűvölő boszorkányok, szárnyas démonok társaságában (David Teniers: *Boszorkányjelenet*, 17. század)

A nagy kecskebak alakjában megjelenő ördög és követői Francisco Goya festményén (*Boszorkányszombat*, 1789)

Boszorkánytalálkozó seprűnyélen érkezett résztvevőkkel és fekete macskáikkal (Arthur Rackham: *Boszorkányszombat*, 1928)

A sötétség titokzatos lényei Joan Miró katalán művész festményén (*Éjszaka*, 1940)

A brit Artúr-legenda néha ártó, máskor gyógyító boszorkánya varázslás közben (Frederick Sandys: *Morgan le Fay*, 1864)

A 15. századi boszorkánypercek leghíresebb áldozata a franciák nemzeti hőse, a 18 évesen máglyahalálra ítélt Jeanne d'Arc (S. H. Anton: *Jeanne d'Arc halála*, 1843)

John William Waterhouse boszorkánya a maga köré rajzolt, tökéletességet jelképező bűvös körben készíti varázstitalát (*Bűvös kör*, 1886)

Ördögök bűbájoló szolgálói

A mesebeli vénséges vén boszorkányok leggyakrabban éjszaka bűvölik, bájolják, rontják a mesék szereplőit

„Én sütök békát, te sütsz szalonnát” – illusztráció Benedek Elek Magyar mese- és mondavilágának Vizi Péter és Vizi Pál című meséjéhez

Jancsi és Juliska a vasorrú bába mézeskalácsháza előtt (Ludwig Richter illusztrációja egy 19. századi német meséskönyvből)

Népmesei és valóságosnak vélt boszorkányok

Gyermekkorunk sokszor olvasott meséinek, rémtörténeteinek (Jancsi és Juliska, A békakirályfi stb.) gyakori szereplője a gonosz boszorkány, a vén szipirtyó, a vasorrú bába, aki a mesék végén természetesen mindig pórul jár.

Hihetetlennek tűnik, de hosszú évszázadokon át sokan valóban hittek a természetfeletti képességekkel rendelkező, tudományukat többnyire mások ártalmára használó boszorkányok, bűbájosok létezésében, ami aztán ártatlan emberek százezreinek halálát eredményezte...

A boszorkányhit leginkább talán egy hatalmas élősködő növényhez hasonlítható, amely az ókorban gyö-

kerezett, behálózta az egész földet, és hajtásai itt-ott még a múlt században is kizöldültek. A kereszténység felvétele idején a régi, pogány hitet valókat kiáltották ki boszorkányoknak, a középkorban az istentelenséggel, varázslással, ártó szándékkal vádoltakat. Legtöbbjük asszony volt, öregek, fiatalok és nem egyszer gyermekek, akiknek ártó tevékenységét – vádlóik szerint – ördögök vagy boszorkánymesterek nevezett férfiak irányították. Őket hibáztatták a természeti csapásokért (szárazság, jégeső, hóvihar, árvíz stb.), a járványokért, az emberek vagy állatok megbetegedéséért, haláláért. Előszerttel vádolták meg a gyógyító (füves) asszonyokat, a bábákat, a bűvészeket, de megfelelő ok lehetett a rossz szomszédság vagy a megvádolt vagyonára pályázás is.

A „Boszorkányok porölye, mellyel minden boszorkány és az ő eretnységük igen hathatósan eltíporható” című, lelkeket mótelyező könyvet huszonkilencszer nyomtatták ki 1487 és 1669 között

A boszorkányság témája a legnevesebb művészeket is megihlette (Hieronymus Bosch: Méhkas és boszorkányok, 1500 körül)

A boszorkány szavunk az ötörök baszigran (‘megnyomó’) szóból ered, a hiedelem szerint ugyanis egyik fajtájuk, az alvók mellére ülő lidércek okozzák a rémálmokat (Thomas Rowlandson: Rémálom, 1784)

Albrecht Dürer boszorkánya hátrafelé felnyergelt fekete kecskén repül az ördöggel való találkozóra (A boszorkány, 1500 körül)

Boszorkányház a kéményén át kirepülő, illetve repülésre készülődő boszorkányokkal egy 16. századi metszeten

Állatfejű boszorkányok légi utazása jégesőben, egy 16. századi metszeten

A múlt században is élt a hiedelem, miszerint a boszorkányok a kapufélfát vagy a belevágott balta nyelét megfelve elapaszthatják a gazda tehenének tejét (fametszet, 1517)

Rontást, gyógyítást, szerelmet varázsló főzetet készítő és a bájitalt kecskehátan repülve szállító boszorkányok (Hans Baldung Grien: *Boszorkányszombat*, 1510)

Mi főtt a boszorkánykonyhákban?

A néphit szerint a lidérces álmokat, rontást, betegséget, pusztulást okozó boszorkányok kedvük szerint alakultak átállatokká: varjúvá, hollóvá, macskává, farkassá, vagy változtattak embereket gyíkká, békává, kővé stb. Magukat boszorkánykenőccsel megkenve repülni is tudtak seprűn, vasvillán, kapanyélen, gereblyén, pizskafán, háziállatok hátán. Éjszakánként a kéményeken vagy a kulcslyukon át jutottak be a házakba, hogy „megnyomják” az alvókat. Segítőik fekete macskák, kakasok, kecskék, kígyók és békák voltak. Utóbbiak „kiáltása” rágalmazásként mai szóhasználatunkban is megmaradt.

Ártó vagy segítő bájitalaik a boszorkánykonyhák üstjeiben főttek,

amint az Petőfi János *Vitézé*ben is olvasható: „A sok vén szipirtyó benn csak úgy hemzsegett. / Hánytak a nagy üstbe békát, patkányfejet, / Akasztófa tövén nőtt füvet, virágot, / Macskafarkat, kígyót, emberkoponyákat.” A szerelmi bájitalok hozzávalói elsősorban porrá őrlt békacsont, kőrishogár, fecskeszív, rákláb, szárított gyíkpor, galambvér, verébmáj, macskavelő és bűvös erejű növények voltak.

Gyakran alkalmaztak rontásra vagy bűvölésre ráolvasást és varázsigéket, amelyek közül az alábbival a szerelmes leány bizonyára meghódította imádata tárgyát: „Kilencvenkilenc hangya, bolha és poloska közt térjél pihenőre, ezek marjanak és kergesenek hozzám. Pukkadj meg, szakadj meg, hacsak nem jössz hozzám...”

Jégesőt varázsló boszorkányok a varázsital készítéséhez elengedhetetlenül szükséges üsttel és segítő állataikkal (fametszet, 1498)

Boszorkánykonyha a bájitalt szakácskönyv receptje alapján készítő fiatal boszorkánylánnyal

A boszorkánypercek jegyzőkönyvei szerint az ördög szeretői – koruktól függetlenül – leggyakrabban meztelenül dorbézoltak (fametszet, 1571)

A boszorkányok szombat esti összejövetelein maga a sátán elnökölt, meghallgatva alattvalóinak beszámolóit (16. századi metszet)

A *Boszorkánytánc* című zenemű 19. századi illusztrációja (a faágon hegedülő művész az ördög hegedűseként emlegetett Niccolò Paganini)

A boszorkányszombati mulatozás során az arra érdemesek az ördögök hátsóját is megcsókolhatták (illusztráció Johann Jakob Wick német történész 1500-as években írt *Krónikájában*)

Titkos találkozók, fergeteges mulatozások

A hiedelem szerint a boszorkányok szombat esténként, seprűnyélre (vagy más alkalmas járműre) pattanva, villámgyorsan egy titkos találkozóhelyre repültek tapasztalatcserére. A boszorkányszombatokon felavatták az új boszorkányokat, majd meztelenül tánra perdültek a tűz körül, vigyázva, hogy a hajnali harangszó előtt hazaérjenek, különben lezuhantak és nyakukat törték volna. A május elsejére virradó Walpurgis-éjszakán minden esztendőben egybegyűlt a vidék valamennyi boszorkánya. Beszámoltak az összejövetelen elnöklő sátánnak az elmúlt évben elkövetett rossz cselekedeteikről, új ötleteikről, és meghallgatták annak parancsait. A „kongresszus” lakmározással, féktelen tánccal zárult.

Az ördöggel cimborálók

A boszorkányok legfontosabb ismerve, a testükön lévő anyajegyek, bircsókók (stigmák, az ördög pecsétjei) mellett, a – viszonylag ritka – vörös haj volt, de nem egy esetben az ördöggel való cimborálással vádolták azokat is, akik nagy tudásukkal vagy rendkívüli tehetségükkel tűntek ki.

Számos történet született emberekről, akik pénzért, hatalomért, szerelemért, jólétért, tudásért vagy természetfeletti képességeikért eladták lelküket az ördögnek. A leghíresebb közülük a legendabeli Doktor Faustus volt, de a 18. században élt, Jókai által magyar Faustnak nevezett Hatvani István debreceni professzorról, polihisztorról is az a hír járta, hogy azért ért annyi mindenhez, mert eladta lelkét az ördögnek.

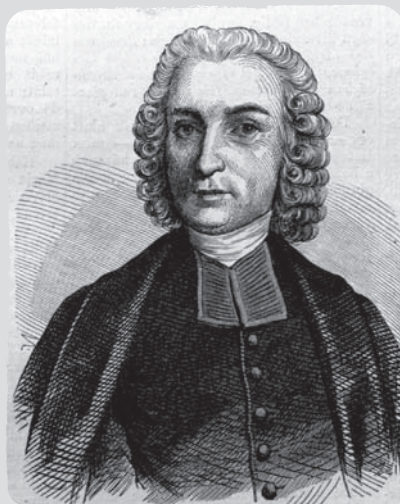
Változatos járműveiken (kecskehátón, villanyélen, lepedőn) utazó boszorkányok (August von Kreling: *Walpurgis-éj*, 1874)

Giuseppe Tartini olasz zeneszerzőnek a legenda szerint álmában diktálta *Ördögtrillák* című művét a sátán (Louis-Léopold Boilly: *Tartini álma*, 1820)

A legendabeli német alkimista, asztrológus, mágus Faust doktor a jólétért és a tudásért cserébe adta el lelkét az ördögnek

Hatvani István tudós professzorról a debreceniek szentül hitték, hogy képes a halottakat feltámasztani, villámot létrehozni és az asztal lábából bort csapolni

„Tudományával minden más ország uralkodóját felülmúló” Árpád-házi királyunk, Könyves Kálmán (Lotz Károly festménye)

A vádlottak bűnösségét vízpróbával bizonyították: ha az áldozat elsüllyedt és megfulladt, ártatlannak ítéltetett, ha a felszínen maradt, a sátán szolgájának

A boszorkányperek fontos mozzanata volt a stigmák (pl. anyajegyek) keresése a perbe fogottak testén (T. H. Matteson: A vizsgálat, 1853)

Évszázadokon át álltak az akasztófák és lobogtak a máglyák egész Európában (Boszorkányégetés, miniatúra egy svájci kódexben, 1447)

Boszorkányok pedig nincsenek

A boszorkányüldözés a 13. századtól teljesedett ki, az inkvizíció intézményének létrejötte után. Periratok tanúsítják, hogy egyre kevesebb bizonyíték kellett – „mert úgy néz ki” vagy „engem gyikká változtatott, de már elmúlt” –, hogy a bírák eltörjék pálcáikat (pálcát törjenek a vádlottak felett), meghozva a halálos ítéletek százezreit.

Magyarországon – hála felvilágosult uralkodóknak, Könyves Kálmánnak, aki az 1100-as évek elején törvénybe iktatta, hogy „a strigákról (állati alakot öltő, esetleg emberevő lidércekről, boszorkányokról), mivelhogy nincsenek, semmi emlékezet ne legyen” – az örület nem hatalmasodott

el olyan mértékben, mint Nyugat-Európában. A rontók, bűbájosok, varázslók felett azonban továbbra is lehetett ítélezni, így nálunk is sor került boszorkányperekre, a legelsőre Sopronban (1529). A szerencsétlen, megkínzott vádlottak minden „bűnüket” beismerték. Az 1756-os Arad megyei per vádlottja például bevallotta, hogy hol macska, hol kutya képébe öltözött, elapasztotta a szomszéd tehenének tejét, lova pedig fekete kutya képében maga az ördög volt. A hírhedt szegedi boszorkányper (1728) során tizenhárom halálos ítéletet hoztak, és a „betegségcsinálás” mellett a legsúlyosabb vád az volt, hogy „az esőt eladták egy akó pénzért Törökországba, ottani boszorkányoknak”. Az utolsó ilyen erdélyi per a felvilágosodás korában, az 1780-as években zajlott.

A mérlepróba során, akinek az (esetenként 10-20 dekányi) „mért” súlya kisebb volt a ránézésre megbecsülnél, az könnyűnek találtatott, tehát boszorkány volt (16. századi boszorkánymérleg egy hollandiai múzeumban)

A 17. század végi amerikai (salemi) boszorkányper húsz halálos áldozatának többsége fiatalok által megvádolt idős asszony volt

A rút böjti boszorkány, a telet jelképező szalmabáb elégetésével a farsang végén, böjtt elején néhol ma is elűzik a telet

Tavaszi virágnézőben

Egy olyan túrára, kirándulásra hívlak titeket, amelyhez nem kell sokat vonatozni, buszozni, sőt, lehet, gyakorlatosan is könnyen eléritek a helyszínét. Azt, ahol tavaszi virágok nyílnak. Lakhattok erdő vagy rét közelében, ilyenkor biztosan találtok olyan helyet, ahol a csodaszép, tavaszi növények bontogatják szirmaikat. Ezek többsége hagymás növény, és már az első tavaszi napsugarak kicsalják vékony leveleiket, változatos színű virágaikat a szemünk elé.

Legismertebb közülük minden bizonnyal a hóvirág, amelyet sok helyen kertekbe is ültetnek, de a természetben is megtalálható,

Halvány sáfrány

Kökörccsin

Pirosló hunyor

Hóvirág

helyenként tömegesen nő. Attól, persze, hogy sok van egy helyen, még nem kell szedni, de ez a többi virágra is érvényes.

A krókuszok, sáfrányok is kedvelt kerti növények, amelyek magasabb területeken tavasszal valóságos virágmezőket alkothatnak. Szintén kertekben láthatjátok a helyenként elvadult, aranysárga virágú csodafát, amelyet sokan aranyesóként ismernek. Lombhullató erdőkben, azok közelében nyílik a kék virágú csillagvirág, a pirosló hunyor, a lilás kakasmandikó.

Szintén tavasszal láthatunk, fényképezhetünk ibolyát, sárga virágú kankalint, fehérberki szellőrózsát, a hóvirághoz hasonló tavaszi tózikét, aranyveselkét, kökörccsint.

Kellemes túrázást, jó fotózást!

Kakasmandikó

Aranyveselke

Egy kis rohanás

Szeretném, ha legalább négyszer gyorsabban tudnék biciklizni, akkor talán elérnék mindenhová. Szívesen kipróbálnám a teleportálást is, hogy nagyobb távokat is könnyedén, pillanatok alatt megtehessek – és gondolom, ezzel nem vagyok egyedül. A tél végi mackóálmából való

valóban lehet-e ilyen gyorsan beszélni? A reggae-alapra összekomponált sláger humorosan és ironikusan közelít meg egy unalomig ismételt történelemleckét.

1999 óta hét albumot tudhat magáénak a Sub Bass Monster. Már az első, *Félre az útból* című stúdióalbummal berobbant a magyar köztudatba, és egészen a platinalemezre is feljutott. Az albumról a *Pörög a fekete lemez* című dal azért fontos, mert a bakelitlemezek halhatatlanságáról szól, és napjainkban ismét egyre vagányabb eredeti bakelitlemezt hallgatni. Húsz év távlatából beigazolódik Máté Szabolcs jóslata:

*„Pörög a fekete lemez haver, még mindig pörög,
Több mint száz év áll mögötte, de még ugyanúgy dübörög,*

Máté
Szabolcs

felébredés nagyon nehezemre esik. Annyit még tudnotok kell, hogy a múlt hónapban lettem huszonöt éves, és amellett, hogy egyáltalán nem lettem érettebb vagy bölcsebb, sokkal nyugösebb és ingerlékenyebb vagyok. Szóval, itt kapkodom a fejemet a teendőim között, és rohangálok össze-vissza, mintha nagyon fontos dolgokat csinálnék.

Ez az a helyzet, amikor **Sub Bass Monstert** kell hallgatni, és lenyugodni ettől, csak úgy klasszikusan. A veszprémi rappert és zenéjét még a középiskolában fedeztem fel, párhuzamosan a nagy rap-időszakommal. Persze, akkoriban mindenkinek nagy rap-időszaka volt, hallgattunk mi minden amerikai, gengszter cuccot. Emlékszem, hogy nagyon menő sulibulikat szerveztünk, vegyítettük a fantát a kólával, és ráztuk a deszkacipőnket Eminemre és 2Pac-ra. Akkoriban hallottam először **Máté Szabolcsról**, a Sub Bass Monster frontemberéről, persze, akkor még nem tudtam, hogy Máté Szabolcsnak hívják, vagy csak nem volt fontos ez. A most harminckilenc éves rapper szövegei hihetetlenül játékosan reflektálnak a társadalomra és annak vadhajtásaira. Vannak dalok, amelyeket csak most kezdtem megérteni, de tíz évvel ezelőtt is élveztem hallgatni. Ilyen például a *Rege a csodaszarvasról*: úgy dolgozza fel a magyarok egyik eredetmondáját, hogy közben azon morfondírozol,

Sub Bass
Monster

*Ez ám a szám, hadat üzen a szuper technikának,
Vigyorgva fordít háta az idő vasfogának,
Vannak, akik várják, hogy a versenyből kiszáll,
de te csak nevedsz, nevedsz, mert hát a bakelit
meg nem áll...”*

Ahogy elkap a hiphop pörgése, egyre könnyebb felismernem, hogy a fejvesztett rohanás nem szükségszerű. Persze, hallgathattok Debussy-t is, a francia zeneszerzőt, az impresszionizmus képviselőjét, az általa komponált zeneművek mindig a nyugalom tereibe vezényelnek.

S ha már ilyen nagyon ellazultam, indulok dolgomra, miközben dübörög fülemben a hiphop.

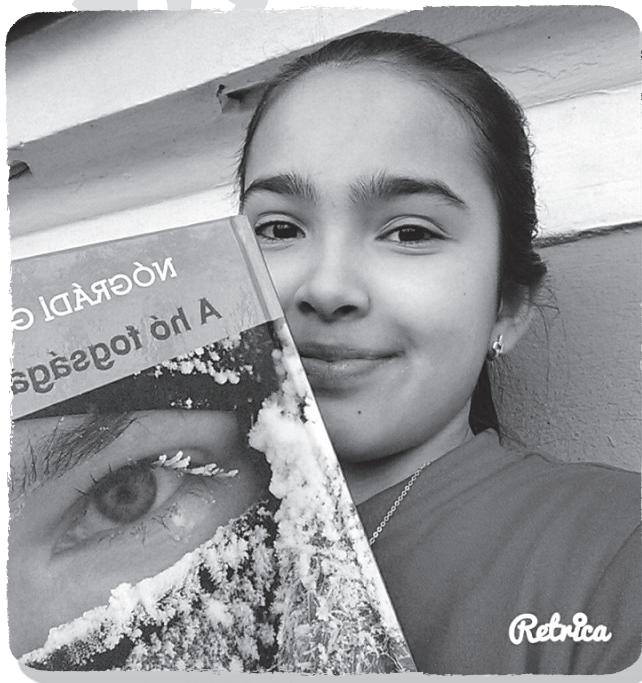
A
Küldj egy szelfit

kedvenc olvasmányoddal

felhívás nyomán

Cimbi kíváncsi lett, mit olvastok ti, fiatalok, ezért meg is kért benneteket, hogy élményeiteket osszátok meg vele és társaitokkal. Ebben a lapszomban a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti

Liceum három ötödik osztályos tanulójának ajánlóját olvashatjátok.

NÓGRÁDI GÁBOR

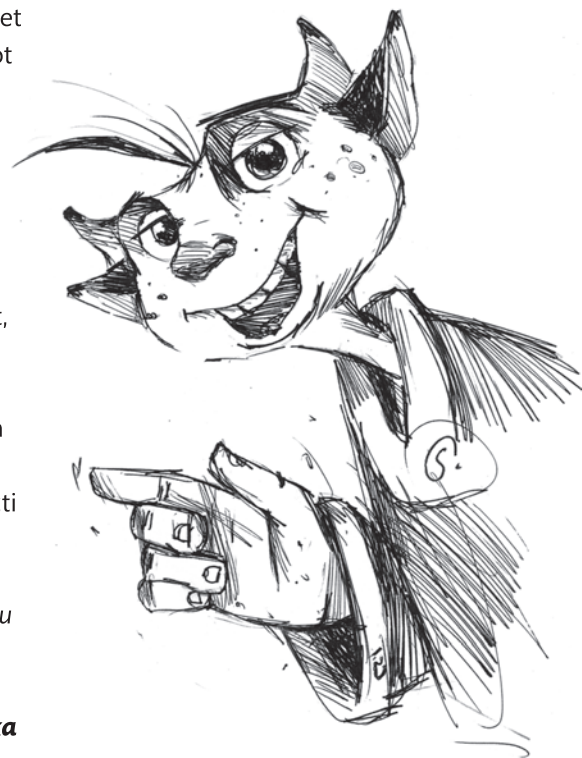
A hó fogságában

Kriszti nagymamája egy kis tanyán él, mindentől távol. Családjá minden karácsonyt ott tölt, de Kriszti most egyedül megy, mert a szülei Bécsbe utaznak. Nem szeret a tanyán lenni, mert se telefon, se csapvíz, se központi fűtés, csak szigorúság, munka és állatok. Ráadásul a mobilja lemerül, és az áramszünet miatt nem tudja feltölteni. Éjszaka hóvihár keveredik, és a nagymama váratlanul beteg lesz. Senki sem mentheti ki őket a hó fogságából. Vajon a szeretet egy elkényeztetett lányból is hőst csinálhat?

Ez a mű egy ifjúsági regény, amiben sok izgalmas rész van. A történet váratlan fordulatot vesz, amikor a nagymama beteg

lesz, de a könyv elolvasása után minden kérdésre választ kapunk.

Nekem nagyon tetszett a regény, mert az író kreatív történetet talált ki, így olvasás közben bele tudtam magam élni. Tetszett Kriszti furfangos gondolkodása és vakmerősége. A könyv üzenete, hogy váratlan helyzetben is tudnunk kell megfelelően gondolkozni, cselekedni. Szerintem ez olyan történet, ami bárkivel előfordulhat, és bátorítást, tanulságot, tanácsot kaphatunk. Kedvenc szereplőm Kriszti, mert nem csak szép, de furfangos is. Lehet, hogy egy kicsit el volt kényeztetve, mert városi lány, de a szíve vajból van. Mindenkin segít, akin csak tud, őszinte és segítőkész, bátran nézett szembe a kihívásokkal. Azoknak ajánlom leginkább, akik szeretik az izgalmas és a kalandokat. Kriszti is kamasz lány, ezért a vele egykorúaknak jó döntés elolvasni. Tanulságos, de mégis humoros, kellemes időtöltés az unalmas napokban. Az írónak sok más kalandos regénye született, amiket érdemes elolvasni: *Marci öröksége*, *Az anyu én vagyok!*, *Galambnagymama*, *Papa, ne már!*, és még sok izgalmasabbnál izgalmasabb regény.

Frinkuj Boróka

JOACHIM MASANNEK

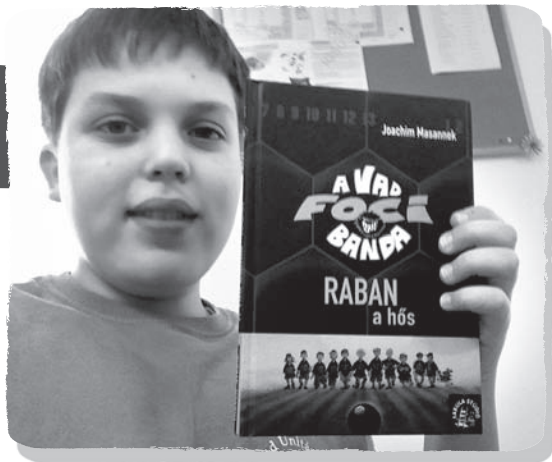
Raban, a hős – VI.: A vad focibanda

A *vad focibanda* egy ifjúsági regény, egy tizenhárom részes könyv. Mindegyik kötet egy-egy játékról szól. A VI. részt azért ajánlom különösen, mert nem csak a fociról, hanem arról is szól, hogy fogadjuk el magunkat úgy, ahogy vagyunk, és ha nem abban vagyunk tehetségesek, amiben mi szeretnénk, akkor ne csüggedjünk el, hanem tovább keressük a célunkat.

Ebben a regényben az tetszett nekem a legjobban, hogy a főszereplő, Roban úgy érzi, nem tud eléggé jól focizni, és kiderül, hogy a Focilegendák hamarosan dönteni fognak jövőjéről. Nekem azért is tetszett, mert nagyon sok izgalmas kalandot tartogatott számomra. Kedvenc szereplőm az edző, Vili bá. Azért ő a kedvencem, mert ő tartja a csapatot egyben, ha valakivel valami baj van, segít rajta, és ez a könyv mindenik részében így van.

A *vad focibandát* a tíz-tizennégy év közötti gyerekeknek ajánlom, főleg olyan fiúknak, illetve lányoknak, akik szeretnek vagy meg szeretnének tanulni focizni.

Bakó Zsolt

BÁLINT ÁGNES

Szeleburdi család

A könyv egy naplószerű meseregény, amely a háromgyermekes Faragó család mindennapjait mutatja be. A mű főszereplője tizenkét éves kisfiú, Laci, aki naplót vezet, hogy barátjával, Radóval öregkorukra megőrizzék gyermekkori emlényeiket. A naplóból megismerjük Laci családját, a szüleit, a barátját, Ferit és a kishúgát, Picurt.

Azért ajánlom ezt a könyvet, mert igen szórakoztató, vicces, és olvasása kellemes időtöltés, igazi kikapcsolódás: egy kedves, új világot tár elénk, bepillantást nyerünk egy szerethető, szeleburdi család hétköznapjaiba.

Főhősünk családja képviseli a regényben a jót, mivel ők igen kedves, jóindulatú, megbocsájtó emberek. Velük ellentétben ismerjük meg a rosszindulatú, áskálódó, bajkeverő szomszédokat, Belviziéket és Olgi nénit, akik a mű negatív szereplői. Meseregény lévén, a történet végén a jó győzedelmeskedik a rossz felett, beigazolódik a jól ismert közmondás: Aki másnak vermet ás, maga esik bele. Számomra a mű azt az üzenetet küldi a világról, hogy érdemes jónak, kedvesnek lenni, mert bár sokszor ér igazságtalanság vagy bántás, előbb vagy utóbb az igaz felülkerekedik a hamison, gonoszon.

A kedvenc szereplőm Picurka, Laci húga, aki aranyos, és nagyon szereti az állatokat, valamint okosan és éretten kezeli a gazdagabb szomszéd kislány, Belvizi Andrea folytonos dicsekvéseit. Picur érzékeny, figyelmes a környezetével szemben, emberekkel, állatokkal és növényekkel egyaránt.

Azoknak a felnőtteknek és gyermekeknek ajánlom a *Szeleburdi család*ot, akik szeretik és értik a viccet, valamint egy könnyed, olvasmányos, szórakoztató és fordulatos könyvre vágnak. Ugyanakkor a humoros hangvétel mögött egy mélyebb üzenete is van a műnek: a Faragó család történeteinek keresztül a szerző a szerénységre, baráti hozzáállásra és jóindulatra inti az olvasókat, éppen ezért ajánlom a könyvet ifjabb és idősebb olvasóknak egyaránt.

Török-Schuller Lilla

Cimbi naplója

Szijasztok!

A tél hideg, a tavasz sáros, a nyár meleg, az ősz hol ijen, hol ojan. Nem tetszik nekem ez a 4 évszakos idő. Tanultuk földrajzból, hogy vannak olyan helyek ahol mindig nyár van. Ot szeretnék élni. Mindig nyár, mindig vakációjó! Vagy van ahol 2 évszak van. Tél s nyár. Nyári vakációjó s téli vakációjó. Olyan napok voltak, hogy egy nap 4 évszak. Reggel fagyos volt az ablak s a zosztájba a levegő, délelőtt kinyílt a hóvirág, délbe ojan meleg lett, hogy a bundasapka a fejemre rothatt, s délután hultak a levelek. Na jó, ez tulzás let volna, ha nem let volna igaz. A postás mérgében kidobta a zablakon. A leveleket.

De én ide születem, ide hozott a gólya. Gondolom, tuggyátok úgye, hogy igazából nincs is gólya. Ezt mondta a biológija tanárnéni. Akkor biztos az a nagy fehér madár amek repül s hosszú csőre van, az hattyú. Vagy pelikán. Vagy lehet anyukamadár, met azt tanították, hogy anyuka hozza a kórházból a babát. Pedig még csőre sincs legtöbb anyukának.

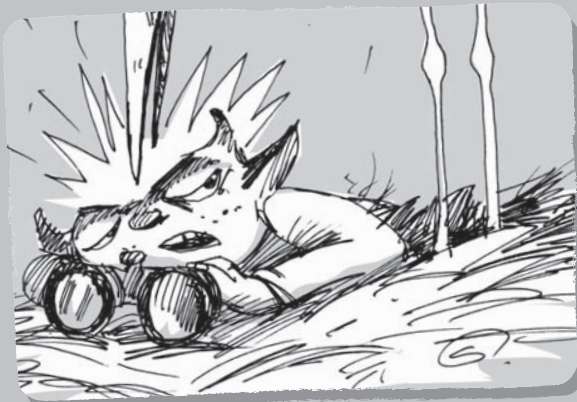
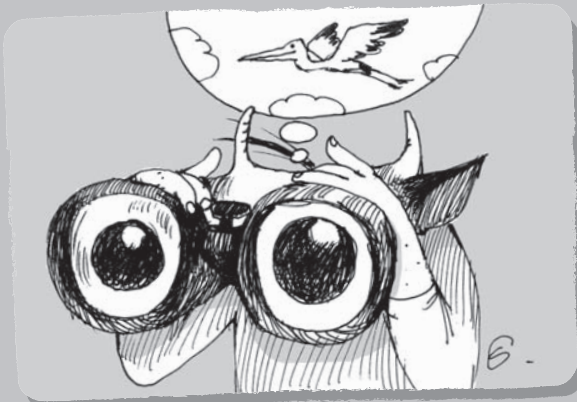
Az biztos, hogy nem apuci a gólya. Ő pék. Legalábbis minden nap aszt mondja, hogy amíg az ő kenyereát eszem, addig muszály tanulni. Nem tudom, hogy tudhat sütni, met othon még a sütőport se tuggya megkülönböztetni a pudingportól, pedig egyik fehér, a másik hol ijen, hol ojan. Erről jut eszembe, ismét elkültk a rajzomat a kiállításra. Nagy lapra pirosal cirkáltam, ahogy egy művészkönyben láttam. A címe az let, hogy: Eprespuding tál, miután a gyerekek megették az epres pudingot. Asztot mondta a rajztanár, hogy művész vagyok! Adot is hamar egy tizeset, met vallásos. Sahogy a biblia is mondja, szásszor job adni, mind egyszer kapni. Bár a matektanár is vallásos volna! De én esküszöm a magyarok istenére, hogy nekem nem kell 100 tizes, elég egy.

Aszt hiszem, a két arab gyermekről még nem irtam nektek. Bokr és Árk valahonnan Tuléziából vagy Egyiktombol, s a másik Dánból vagy Szudánból vagy honnan jöt, de ojan gyorsak, hogy hihetetlen. Mire mi leérünk szünetre, ok már felérnek a zosztájba. De a multkor tornaórán a nagy sebeség miatt megbánták. Futtak elől, s Árk megbotlot s leeset. S rajta áteset Bokr. Sakor mi átestünk Árkon s Bokron. Megijettünk, de ok csak kacagtak. Igaz, mindig kacagnak, met a naptól feszes a bőrük.

Hopá, most látom, mán 10 óra. Indulok iskolába.

Éjjen a csengő, éjjen a hosszú szünet!

Kopp-kopp, meglepetés!

Csillag István rajzai

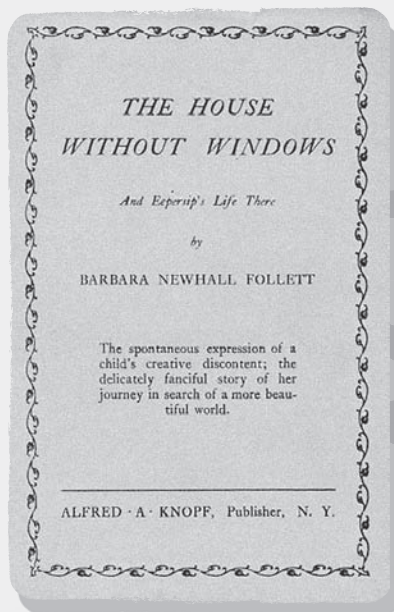

A regényíró csodagyerek, aki nyomtalanul tűnt el 25 éves korában

New England, 1923 tele. Egy kislány ül egyedül a szobájában, és az ablakon keresztül bámulja a házuk mögött elterülő erdőt. Ábrándozik, mint a legtöbb gyermek, azaz a különbséggel, hogy ő egy kis idő elteltével odasétál az írógéphez, és írni kezdi gondolatait. Barbara Newhall Follett 12 évesen adta ki első regényét, a Ház ablakok nélkül, amelyet a már említett erdő csodálata ihletett. A többek között csodagyermeknek vagy a természet lelkének is nevezett amerikai írónő igen kevés alkotását ismerjük manapság, aminek az egyik oka az, hogy a lány 25 éves korában nyom nélkül eltűnt, ám a sajtó ezt csak 27 évvel később vette észre. Rejtélyét a mai napig nem sikerült megoldani.

Barbara Newhall Follett (1914– 1939?)

A ház ablakok nélkül

Moore, a New York Herald Tribune újságírója. Azonban az ifjú tehetség nem volt különösebben nyugtalan „normális gyermekkorát” illetően. Mint a legtöbb gyermek, aki egy területen megvillantja különleges képességeit, ő sem nagyon mutatott érdeklődést a saját korabeli gyermekek iránt.

Barbara a tizenéves kora elején folytatta az írást, második, Norman D. utazása című könyve addigi életének legnagyobb kalandjáról szólt, mégpedig arról, amikor egy vitorlás fedélzetén – a személyzet tagjaként – átszelhette az Atlanti-óceánt. Ebben az időszakban történt, hogy édesapja, Wilson Follett elhagyta Barbara édesanyját egy fiatalabb nőért. Anya és lánya úgy jutott túl a veszteségen, hogy világszerte vitorláúra mentek. Ezalatt Barbara húga, Sabra Follett viszont otthon maradt, és tanult, később pedig ő lett az első nő, aki diplomát szerzett a Princetonon 1961-ben.

A Ház ablakok nélkül című regény megjelenése után a 12 esztendő regényíró, Barbara Newhall Follett egy csapásra ismert lett, és számos kiadó versengett a kegyeiért, valamint a következő könyvének megjelenési felületéért. Ahogyan azonban lenni szokott, nem minden kritikus ájult el tőle. Néhányan pedig szabályosan aggódni kezdtek a szerkesztőként és kritikusként dolgozó Wilson Follett lányáért, hogy miként fogja feldolgozni ilyen fiatalon a gyorsan jövő irodalmi sikert: „Milyen árat kell majd fizetnie Barbarának az írógép előtt töltött nagyszerű napjaiért?” – tette fel a kérdést Anne Carroll

Barbara és édesanyja végül egy fillér nélkül tért vissza drága útjukról New Yorkba, ahol a nagy gazdasági világválság kezdetén a fiatal lánynak el kellett vállalnia egy titkárnői állást, ami igencsak érzékenyen érintette. „Az álmaimban egy halálos szélvihar söpört végig” – írta egyik barátjának. Támogató apja nélkül már az írás sem ment olyan jól, azonban hamarosan megtalálta a műzsáját egy Nickerson Rogers nevű férfi személyében. Ezt

**Barbara
1926-os képe**

Mindebből azt a következtetést vonod le, ami csak tetszik neked” – tette hozzá. A gyá-nú, mely szerint férje megcsalja őt, mély depresszióba taszította.

1939. december 7-én Nick és Barbara egyik veszeke-dése után az író nő mindössze 30 dollárnyi készpénzzel és egy jegyzetfüzettel a zsebében gyalogosan elhagyta lakásukat. Soha többé nem látták őt, és nem is hallottak felőle. Nick két hétig nem jelentette felesége eltűnését, végül felkerült az eltűntek listájára, ám a férje vezetékne-vével, Barbara Rogers-ként, amely név a csodagyermek rajongói, valamint a sajtó számára vajmi keveset mon-dott. A nyilvánosság számára csupán az édesanyja 1966-os könyve után lett nyilvánvaló, hogy a híres író nő nyom nélkül eltűnt, ám az eltűnése óta már 27 év telt el.

követően gyakran tett utazásokat az Appalache-hegy-ségben, valamint Európa-szerte is, mielőtt 1933 végén a Massachusetts állambeli Brookline-ban összekötötték életüket, majd ugyanitt le is telepedtek. A házasság első éveiben Barbara határozottan boldog volt, de 1939 kör-nyékén a frigy zátonyra futott.

„A felszínen a dolgok szörnyen-szörnyen nyugod-tak” – írta egyik barátjának igencsak vészjóslóan. „Még mindig úgy vélem, van esély arra, hogy boldogan jöjjünk ki belőle, ám a másik lehetőségre is gyakran gondolok.

Napjainkban Barbara unokaöccse, Stefan Cooke az író nő titkainak őrzője, írta az Atlas Obscura nevű portál. Publikálta leveleit, egy honlapot indított a művei (többek között a titkárnoi állása során keletkezett kéziratok) szá-mára, és fáradhatatlanul azon igyekszik, hogy az egykor híres rokon múltja nehogy ködbe vesszen. Széleskörű kutatásai ellenére azonban semmi bizonyosat nem tud a lány eltűnéséről, vallotta be Stefan, aki úgy véli, Barbara új név alatt valahol új életet kezdhett.

„Montgomery a vár neve”

Díszpolgárává avatta Arany Jánost a walesi település

A walesi Montgomery díszpolgárává avatták Arany Já-nost. A walesi bárdok kétszáz éve született költőjének Eric Fairbrother, a balladában megörökített település polgármestere adományozta a posztumusz címet a Bu-dapesten tartott ünnepi rendezvényen.

A költőt az évforduló alkalmából a BBC brit köz-szolgálati adó is méltatta, hangsúlyozva, hogy A wa-lesi bárdokban megénekelte történetet az ötszáz bárd lemészárlásáról Arany János révén többen ismerik Magyarországon, mint Walesben. Ezt figyelembe véve döntött úgy Montgomery tanácsa is, hogy Arany Já-nost posztumusz Montgomery Szabad Polgára címé-ben részesítik.

Montgomery vára, ahol A walesi bárdok története is játszódik

Keresztrejtvény • FORRAI TIBOR rovata

Jelenkori magyarországi költő, író, színműíró	Vonatkozó névmás	Van, aki mindig ezzel kel fel!	A nagy varázsló	Luxemburg autójele		Haszon, jövedelem jelzője	Filmbeli úrmanó	Gyulladás	Az energia jele	Hazai magyar válogatott kézis lány	Rég élt elődje	A költő verskötete
Lovat abrakol					Párnába tollat rak A költő mesejátéka							
Az a másik				Gépkocsi DN					Nagyon régi Tova			
Talál			Dezoxiribonukleinsav Jegyzetel				Kis erdőcske Albán pénznem					
Céltalanul várakozik								Puskát elsüt Relatív, röviden			Spanyol autójel Sose halunk meg	
Meleg évszak				Belga folyó (YSER) Csillagkép					Szabályos, zárt görbe Sértülés			
A múlt idő jele	Belga autójel Ránc		Feltéve Borít, takar			Orvosságok íze Orosz férfinév						
Szigetlakó nép		Becézett Lajos Régi súlymérték					Felborul Jelentése: kevéssé					
Közepébe csüngő								A torréador ellenfele Őszi hónap, röviden				
Arra a helyre rakodó, rámoló									Van ilyen hit is Névelő			
Vörösés-barna			Gyűrű alakú tárgy							Éneklő szó Tok		
				Tonna		Gát széleil! Főnök, argóban			Rak Főváros egyik fele			SZ
				Én, latinul (EGO)				Petőfi Pálja Farmermárka				
				Állóvíz			Tészta sül benne 2000, római számmal				Newton Erre fele!	
				Alacsony katonai rendfokozat								
				Iskolai foglalkozás lehet								

A medvebarlang sziklái Borszéken, közelről

Orbán Balázs, 1864 körül
Fekete Zsolt, 2010

A Donát-szobor Kolozsvár mellett

Orbán Balázs, 1870
Fekete Zsolt, 2007

FEKETE ZSOLT: **Az idő fényképe** – Orbán Balázs és Veress Ferenc nyomán,
Méry Ratio Kiadó, 2010

Orbán Balázs fotográfiái a Román Állami Levéltár Maros megyei fiókjában találhatóak.

Cimborá

Rendeld meg most
a **Cimborát**
a 2016-2017-es tanévre!

Éves előfizetési díj:

30 lej (3,33 lej / lapszám)

Az előfizetési díjat két részletben is
kifizetheted.

A Cimborá ára nem előfizetőknek:

4 lej / lapszám.

-
- KERESD AZ ISKOLAI TERJESZTŐNÉL •
 - érdeklődj a 0752-062-885-ös telefonszámon •
 - írd a cimboramail@gmail.com címre •

www.cimboranet.net